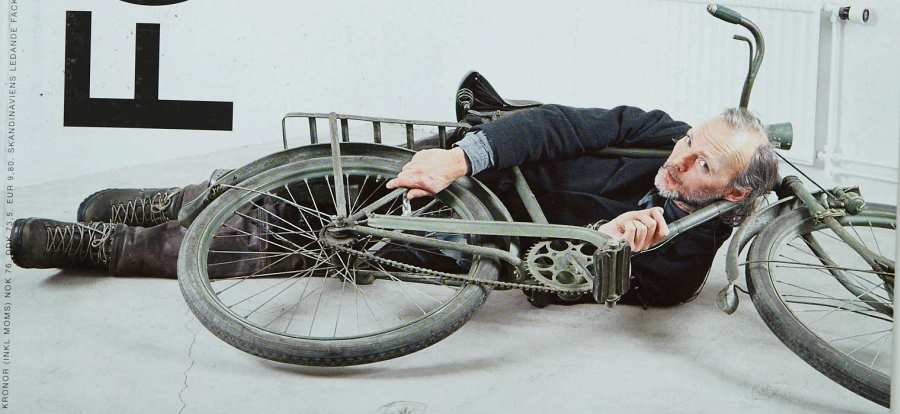

PRIS 79 KRÖNOR (INKL. MÖKMS) NOK 76,00 DKK 23,5, EUR 9,80. SKANDINAVIENS LEDANDE FÄCKTIDSKRIFT OM INREDNINGSAKTEKTUR

Designmagasinet #0103

FORUM

Sveriges bästa inredningar 2002

Jonas Bohlin

Arlanda VIP-lounge är 2002 års bästa inredning. Därmed befäster Jonas Bohlin sin position som Sveriges främsta inredningsarkitekt. »Men loungen blir det sista jag gör på ett bra tag,« säger han.

Berättat för Mark Isitt. Bild: Johan Fowelin

Jag skulle haft en utställning tillsammans med andra formgivare och konstnärer i Mongoliet. Vi åkte dit men vår container kom aldrig fram, de ryska järnvägsmyndigheterna slarvade bort den. Så vi besökte den stora marknaden i Ulan Bator och köpte bormaskiner, skruvar, sågar, plankor, ull, elektricitet, målarfärg, plast och tyger och började skapa nya föremål på plats, tillsammans med mongoliska hantverkare och studenter.

En dag besökte vi en familj i en stad i närheten. Hon gjorde filtkläder och han ulltofflor. Det fanns bara en väg dit och den var helt livsfarlig. Det var hästar och kor och ångvärtar och diken, huller om buller, och inga hade lampor, överallt stod det trasiga bilar. Men vi kom fram. Och den här familjen på fyra personer bodde i ett gammalt ryskt fångelse. De hade två rum. De åt på golvet i det ena och sov på golvet i det andra. Det var fantastiskt att få träffa dem. Den där mannen, han var så oerhört yrkesstolt och pappa-stolt och manligt stolt. Att sitta mitt emot honom och se honom i i ögonen, det var 2002 års höjdpunkt.

Jag var aldrig särskilt bra i skolan. Jag började när jag var sex. Jag var ett år efter i utvecklingen – det kändes. Det krävdes mer av mig än av omgivningen och då är det lätt att man tar på sig en slags identitet. »Jag är inte så smart.« Jag

var lång, men inuti min kropp fanns det någonting som kämpade och strävade hela tiden. Skolan var en kamp. Jag var mobbad.

Det tog mig sex år att ta mig igenom gymnasiet. Sex år. Min tysklärare sa alltid till mig, »Bohlin blir aldrig något annat än fönsterputsare«. Det jag var duktigast på var att skriva svenska uppsats och teckning och det jag var sämst på var matematik och fysik och allt det där. Ändå gick jag teknisk linje. Min pappa, som själv arbetade på SPP, tyckte nog att jag skulle bli ingenjör, men jag vet inte om det var det som påverkade mig. Jag valde nog teknisk för att det var den enda linje jag kom in på. På så vis fick jag in en fot i en teknisk värld och samtidigt hade jag det här med skrivandet och målandet som låg mig närmare och då fick det bli en kombination av det och då blev det inredningsarkitektur, vilket verkligen är en kombination av de två världarna.

När jag var elva år gick jag i seglarskola första gången. Det grep tag i mig oerhört starkt. Sedan dess har jag varit en intensiv kappseglare. Mest i jolle. Jag har väl inte riktigt haft nerverna som krävs för att bli sverigebäst, men jag var helt klart bland de bättre ett tag. Jag har seglat Gotland runt tjuo gånger. Med tanke på hur lite tid jag lagt ner har jag väl varit ganska duktig,

men jag har aldrig varit någon superstjärna. Det drömde jag annars om att bli.

»Min favorithistoria om Jonas inträffar en het sommarmorgon. Jonas sätter på spisen för att göra kaffe. Naken och ivrig lullar han runt bland skisser och ritningar. Magen kurrar, längtar efter kaffet, så efter en stund återvänder han till spisen. Det är då det fräser till. Hans öppna näsborrar frustar i doften av bränt kött. Jonas ollon har fastnat på spishällens rödglödande platta! Det är med stekspaden som han lyckas förlösa sig.«

Carouscka Streiffert, inredningsarkitekt och konstnär, vän till Bohlin sedan studierna på Konstfack

När jag ritade betongstolen var Designeverge inte så personifierat som idag. Både form, funktion, träslag och behandling var ganska lika oavsett vem som hade ritat. Och allt som producerades skulle ju genomgå möbelinstitutets tester. På Konstfack blev vi uppfostrade att inte avvika från de normerna, vilket jag bröt mot. För jag ville inte bli någon möbeldesigner. Jag var mer intresserad av scenografi, konceptuell konst, earth art, video, installationer... Jag hade varit nere i Paris och sett Paris-Moskva om konstrukt-

visterna och konkretisterna: Malevich, Kandinsky, Tatlin. Det var väl det som tog mig i armen och drog iväg med mig först. Stolen fick också namnet Concrete, som i både »konkret» och »betong».

Jag vet inte om stolen i sig har haft så stort inflytande, men det den förde med sig hade stor betydelse. Framförallt öppnade den dörrar för nästa generation att experimentera. För mig personligen innebar den att jag blev känd som en slags *enfant terrible*, vilket jag tyckte var kul att vara. Eller tycker är kul att vara. Jag lägger medvetet ingen tid på att gäckta etablissemangen men om de upplever att jag har gjort det ser jag det som mer positivt än negativt.

Att skapa ytterligare ett föremål som kan få samma uppmärksamhet är svårt. Jag menar, den där stolen galopperade ju iväg av sig själv. »Nu har Betongmannen slagit till igen», stod det på löpsedlarna. Idag försöker jag mest bortse från dess värden. Jag kan inte ha den hängande som en boja kring fötterna hela livet, jag kan inte skapa min framtid eller mina verk i förhållande till den.

»Jag hade förmånen att vara elev åt Jonas på Formlinjen på Beckmans. Vi blev alla inbjudna att ro en vecka på LIV, hans bättur från Stockholm till Paris. Jag var den förste att tacka ja i ett försök att komma honom närmare. Jag blev tilldelad en sträcka på Vånern. Jonas var konstant beundrad i båten och var dess kapten i ordets bokstavliga bemärkelse. Men jag kan inte säga att jag kom honom närmare under färden. Det bästa sättet för mig att förstå Jonas är genom att se på det han gör.»
Buster Dolin, designer

Många ser mig som en särfling. Självt tycker jag att jag är en ganska normal person. Jag älskar att segla och förstår mig inte på datorer. Jag har hög moral, vill göra rätt för mig. Jag har dålig social kompetens i och med att jag inte tar mig tid att umgås med mina vänner som både de och jag skulle önska. Jag är kanske bättre på att bejaka mina olika sidor än många andra, för samtidigt som jag är en romantiker kan jag också vara rätt tuff och tydlig. Jag är både liv och död på nåt sätt, både manlig och kvinnlig och dätid och framtid. Det där är ju inte något jag klär i ord när jag gör ett föremål utan det är ett temperamente som jag har i mig, men jag försöker använda den resursen till skapandet – det är då det har chans att bli bra.

Allting jag har gjort är olika sidor av mig själv. Om jag är vatten är mina föremål is. Jag undviker att gå in och redigera mig själv utan försöker istället bejaka den kreativa lusten. Jag kan inte

vara både kreativ och domare samtidigt. Skulle jag vara domare skulle jag bara göra saker som omvärlden förväntar sig och det är just bristen på respekt för slutresultatet som gör att jag kan vara fri. Självklart tar man alltid hänsyn till vad omvärlden förväntar sig, bara man går över en gata tänker man ju på det, men i mitt skapande vill jag hålla det borta.

»Det är mycket falskt smicker. Jag vet inte vem jag ska tro på. Jag tror inte på någon»

Därför har jag inga förebilder. Visst kan jag uppskatta andras arbeten, men ju mer jag uppskattar dem desto mer förbjudna är de att ha som förebilder. Josef Frank var ju fantastisk, kanske den som jag tycker är intressantast här på hemmaplan. Internationellt finns ju Castiglioni, Rietveldt, Eames, Corbusier, Frank Lloyd Wright... Men detta är inga jag har studerat. Jag försöker köra mitt vid sidan om.

För mig är det bara jobbigt att gå på mässor. Allt som är bra, och det är mycket som är jättklart bra, det är sånt man inte kan göra för det har någon annan redan gjort. Det är bara stängda dörrar överallt. Då är det en mycket mer positiv upplevelse att gå in på baren bakom och ta ett ostron och en calvados på en krog med slitna marmorbänkar och en skrynklig nylongardin i fönstret. Det kan jag bli inspirerad av. Det andra inspirerar mig inte, det är bara att jag bekräftar någon annans utomordentlighet.

»Jag ser Jonas lika mycket som inredningsarkitekt som möbelman. Som möbelmakare är han lite lustig. Hans hemmaplan är ju nästan uteslutande fransk bistro. Snävt område. Som inredare är han dock verkligen top-of-the-line. Den enda i sitt slag i Sverige (nu levande). Hans inredningar är otroligt väl genomförda, in i minsta detalj, och omisskännligt Bohlin. De är mer eller mindre k-märkta från början. Om man ska hitta något negativt så kanske det faktum att Jonas är väldigt noggrann kan vara ett problem. Jag menar i samarbeten. Han är ju väldigt bestämd, en ledartyp. Men själv har jag bara positiva omdömen. Jonas är en höjdersnubbe»
Mats Theselius, designer, roddare på LIV

Jag är inte särskilt politiskt engagerad, i alla fall inte på något formellt sätt. Jag gjorde en intervju med Göran Persson för *Månadsjournalen* för några år sedan och vi har träffats flera gånger sedan dess. Jag tycker att han är oerhört positiv. Han är personlig och icke-auktoritär och tillmötesgående och öppen. Det tycker jag är fantastiskt

tiskt hos människor överhuvudtaget och är man sedan stadsminister tycker jag att det är ännu mer fantastiskt. Han är genuint intresserad av design och arkitektur och det tycker jag också om att prata med honom om förstås. Inte bara för att han är stadsminister utan också för att han är så intresserad. Sedan vet ju jag hur mitt liv ser ut, stressen man känner, och då kan man ju börja

fantisera om hur hans liv ser ut. Det är också kul att sitta och prata med honom om personliga saker, om vad man vill och inte vill. Vi har väl en sådan relation där vi talar med varandra om vad som är intressant och nödvändigt.

De som kommer in på mitt showroom och säger att, »Det här var kul och jag har varit förbi här många gånger», det är tanter i 65-års åldern med basker. Det är inte arkitekter. I tjuo års tid har jag hört från kollegerna att, »Det här är bra, du är fantastisk!» så nu har jag börjat säga att, »Vad konstigt att du har sagt det i tjuo år utan att rita in en enda grej.» Det är mycket falskt smicker. Jag vet inte vem jag ska tro på. Jag tror inte på någon.

Jag vet inte varför mina föremål så sällan inkluderar andras inredningar. Jag tror att arkitekterna känner en oro över att deras skapelse ska få en Bohlin-karaktär – mina möbler är rätt uttrycksfulla och väldigt mycket jag. På så vis konkurrerar objektet både med arkitekterna som gestaltare och de rum de skapar. Å andra sidan är de inte rädda för att rummen ska få en Aalto-karaktär, Corbusier-karaktär eller Starck-karaktär. Jag tror att jag är för nära, jag lever fortfarande.

Mina stora arkitektoniska upplevelser har varit i skärgården, det är naturen under himlen som jag tycker är det stora. Sedan har jag alltid fascinerats av att gå i kyrkor – dessa enorma rum med levande ljus. Och så finns det första moderna arkitektur som är fullkomligt magnifikt. Som Centre Pompidou, när jag såg den första gången, wow, det tyckte jag var jätteviktigt, det tycker jag fortfarande. Annars är jag ingen vetgirig uppsökare och egentligen är jag inte särskilt intresserad av arkitektur överhuvudtaget. Jag läser inte om arkitektur och design, jag går inte på några utställningar. Många tycker säkert att jag är jävligt snobbig när jag säger det, men det är inte av snobbism utan det är för att jag har andra intressen. När jag är ledig lägger jag mig inte och läser en bok om arkitektur. Då

**1933-2003
70TH ANNIVERSARY OF
THE ORIGINAL ALVAR AALTO STOOL**

Join us in celebrating one of the most revolutionary designs of the 20th century. Welcome to our permanent showroom, where we also show the exhibition "Artek in every day life".

We will be open during the Stockholm Furniture Fair week, February 5-9:
Wednesday - Friday 10 am - 7 pm
Saturday 10 am - 4 pm.

Welcome!

Tullhus 3, Skeppsbrokojen, SE-111 30 Stockholm. Phone +46 (0)8 440 44 00. Fax +46 8 20 60 33. www.artek.fi

artek

lägger jag mig på bryggan och tittar på stjärnor eller putsar på båten.

Mina inredningar formas parallellt med mig själv. Jag kommer ihåg med Sturehof, om någon inte gjorde som jag ville var det som om de satte kniven i mig. Inte i rummet, utan i mig. Inredningarna är som mitt eget blod. Men sen när de är klara och jag accepterar slutresultatet eller är jättenöjd med det, då lämnar jag dem. Samma sak med mina möbler. Jag tycker inte att man ska jämföra möbler med barn, men under processen behöver de mig inbillar jag mig. Sedan, när de är färdiga, då måste man släppa dem, då måste de få leva sitt eget liv.

En möbel kan jag göra spontant, jag får ett infall, det är då det blir bra, det uträknade är hopplöst tillräckligt. Men att lyckas med en inredning är svårare. Man måste vara väldigt ödmjuk. Det går inte att säga att, »Så här och så här ska det vara, vi kör blått där och rött där!« Snarare är man som en skulptör som skulpterar fram ett tredimensionellt verk. Man får knacka och hugga och knåda tills man är nöjd och man måste hela tiden vara öppen för nya saker och alltid ifrågasätta vad man håller på med. Egentligen är det ett jäkla mardrömsslit.

»Efter att ha jobbat tillsammans med Jonas i ett par projekt vill jag framhålla hans kvaliteter ur ett processperspektiv. Att jag betraktar honom som en av vår tids stora ska stå utom allt tvivel. Att jobba med honom har varit otroligt lärorikt och inspirerande, han är generös med sina erfarenheter och han bjuder prestigelöst in till kreativt bollande. Han har en stor förmåga att inte ge sig, att följa projekten in i det sista, något som inte är helt vanligt idag. Men just detta engagemang är också hans svaghet. Under ett projekts gång tenderar han ibland att fångas så till den milda grad att han får svårt att skilja på professionellt och personligt. Tyvärr är den som drabbas hårdast av detta Jonas själv.»

Nils Nilsson, arkitekt och vd på Konzept, Bohlins samarbetspartner vid inredandet av bland annat VIP-loungen och restaurang Riche

VIP-loungen är min sista stora inredning på ett tag. Jag har arbetat mycket de senaste åren, känner att jag går på knäna. Jag har blivit lite brännmärkt. Jag är inte sjuk eller något, jag har väldigt stark fysik och ett varmt hjärta så jag återhämtar mig ganska snabbt, men jag känner att jag vill försöka vinkla min framtida tillvaro och söka mig tillbaka till ett mer undersökande och skapande liv. Just nu skulle jag vilja beskriva mitt liv som en skogsbrand. Jag står mitt i den och jag kämpar allt vad jag kan för att släcka det som

brinner närmast fötterna och jag kommer aldrig längre. Alla andra kan tycka att jag har ett fantastiskt liv. »Du är fri, du kan göra vad du vill!« Och visst, det är sant, men jag bejakar inte den friheten. Jag har byggt upp en verksamhet och arbetssituation som gör att jag inte kan utnyttja den. Därför tänker jag stänga mitt showroom nu och göra mig mindre tillgänglig. Jag ska gå ut och köpa mig en stor jävla brandsläckare.

Jag önskar att jag var en livsnjutare. Jag älskar livet, det gör jag, men jag kan också känna mig sårbar och ibland oförmögen att ta hand om mig själv. Detta innebär i praktiken att jag inte alltid gör det jag skulle vilja göra. Jag har misslyckats med ett äktenskap och det kanske jag hade gjort även om jag hade haft kontroll, men det kan ju också bero på att jag inte lade ner tillräckligt med kärlek. Sedan har jag inte använt min segelbåt en enda gång i sommar. Och jag har inte varit på skogs promenad och plockat svamp med Julius, min son som är fem år. Jag väljer bort allt det som inte är absolut nödvändigt.

Ibland tänker jag på mitt liv som ett vanligt jävla bilbatteri. Det står plus på ena polen och minus på den andra och tillsammans bildar de energi. Det kanske behövs blandningen av de här två temperamernter för att man ska känna hungern att gå vidare?

Varför har man ett behov av att skapa? För min del handlar det mycket om bekräftelse. Jag är det lilla barnet som har slagit i två spikar i

»Det är kul att sitta och prata med Göran Persson om personliga saker. Vi har väl en sådan relation där vi talar om sådant som är intressant och nödvändigt«

en planka och kommer fram och visar, »Titta vad jag har gjort!« Bekräftelse och kärlek, det är det som driver mig. Men också en lust att ge bort saker. Att jag ger bort en idé eller en form eller en färg, att jag kan bjuda på något som jag känner att jag har.

De där små bekräftelserna, när man får höra att det var fint och vackert och kul, de har det gått lite slentrian i, både hos mig som mottagare men också hos de som säger det. De mer formella utmärkelserna – jag vet inte. Som vuxen tycker jag det här med priser är lite genant, men barnet i mig är överlyckligt! Georg Jensen-priset [1988] var det första stora så det kändes förstås speciellt. Den senaste bekräftelsen var nog

Bildkonstnärnsfondens stora stipendium [1997]. Samma år blev jag invald i Konstakademien, och det kan man väl också säga är en stor bekräftelse. Inte för att jag vet hur de kunde välja in mig men...

»Till Möbelmässan 1981 hade Möbelindustriförbundet inbjudit avgångseleverna på Konstfack att gratis inför alla besökare och producenter visa upp sina examensmodeller. Montem var klädd med gamla presenningar. I bakre delen stod en blå stol med svart järnstativ och en i betong. Betongstolen stod längst bak. Det sa klick direkt. Vid den tiden fanns Möbelinstitutet med Möbelfakta och man hade tagit patent på ordet kvalitet. Jag försökte driva äsikten att det Möbelinstitutet höll på med var måtningar av olika slag, och det är en form av kvantitativa begrepp, inte nödvändigtvis kvalitativa. Kvalitet är något annat! Det sitter i ögat, i känslan och så vidare. Stolen Concrete i järn och betong var enligt mitt förmenande 'utomordentligt hög kvalitet' även om den gick sönder vid blotta åsynet av Möbelinstitutets testmaskiner. Jag tror inte att Jonas Bohlin hade dessa ideologiska kriterier framför näsan när han ritade stolen. Han skapade med en stark formkänsla och ett sinne för mötsättningar, vilket ju är en del av det konstnärliga uttrycket. I samband med introduktionen skrev jag ett brev där jag påstod att stolen kommer att gå till möbелhistorien oavsett om den förkräts eller ej.»

Sven Lundh, grundare av Källemo och »upp-täckare« av Jonas Bohlin

De pratade på dagis om vad de skulle bli när de blir stora och en skulle bli polis och en skulle bli det ena eller det andra. Då sa Julius, min son: »Jag ska bara bli en alldeles vanlig pappa som min pappa...« Det var nog den finaste bekräftelse jag någonsin fått.

Jonas Bohlin fyller 50 år den 10 februari. Han firar med en stor retrospektiv utställning på Stockholms Auktionsverk som avslutas på födelsedagen då alla produkterna auktioneras ut. Under våren färdigställs hans inredning för ambassaden i Pretoria, Sydafrika.

NOTOR effektiv minimalism

Tel 036 10 85 00 www.fagerhult.se

Med sina blygsamma mått är Notor en armatur som inte konkurrerar med övrig inredning – tvärtom. Notor är utvecklad för rum där estetik och kreativitet är prioriterade mål. Kontor, gångar, kommunikationsutrymmen och entréer är bara några exempel på rum där Notor lämpar sig.

Notor är uppbyggd av en natureloverad aluminiumprofil med ett tvärsnitt av 60 x 60 mm, baserad på TS-ljuskällan och finns för direkt, alternativt indirekt belysning. Enkelt montage och installation med hjälp av snabbkopplingsystem.

Design Julie Oksanen och Vesa Honkonen. Se Notor i monter C04:11 på Stockholm Furniture Fair.

FAGERHULT